

D R E P T U L

LEGIslaTİUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

F. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MINTA
S. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODOREAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

D. Gălășescu-Pyk.—*Efectele de complezență.*

JURISPRUDENȚA ROMANĂ.—*Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.*—Inchiriere.—Schimbarea termenului dep. lată.—Dacă poate fi dovedită cu martori (Ion Stratulat cu D-r. P. Burnea).

Secția II.—Perimare.—Validare de poprire.—Titlu comercial.—Dacă se aplică termenul de 2 ani sau acel de un an. (Locot. col. Th. Atanasiu cu Henry Negrea).

Curtea de Apel din Iași, Secția I.—Cambie.—Antidatate.—Doi petrecuți între terți.—Dovadă după dreptul comun (N. Catargi cu Terdiman și alții).

Trib. Ilfov, Secția II civ.—Interdicție.—Perdere a uzului rațiunii.—Momente lucide.—Admisibilitate (Al. Degerățeanu cu Anton Enescu).

EFACTELE DE COMPLEZENȚĂ

Studiu de drept comercial comparat

Efectele de complezență sunt datorite nevoii de credit ce au comercianții în exercițiul profesiei lor, și în special acei ce sunt într-o stare financiară precară, amenințați de a fi declarați în stare de faliment.

Neputând să-și procure creditul necesar pe cale normală, dela instituțiile financiare ajutătoare comerțului, sau dela confrăți, ei recurg la acest mijloc — la întrebuițarea efectelor de complezență, isbutind să-și prelungească, în mod artificial, activitatea lor comercială.

În acest scop s'au format în unele state, și în special în Franța stabilimente particulare pentru a procura negustorilor prin practicarea efectelor de complezență—care nu au la baza lor nici o operație serioasă—mijloacele necesare pentru a eși din încurcătură, și chiar case de scont serioase îndeamnă pe clienții lor a recurge la atari expediente.

Între hârtiile comercianților declarați în stare de faliment se găsesc de multeori note, ca aceea citată în *Annales de droit commercial* ¹⁾ din care reese că ei nu au nici un scrupul în a le utiliza, și își iau toate măsurile pentru a induce în eroare lumea și în

special bancherii cărora li s'ar prezenta spre scontare efectele de complezență:

„Domnului A. M. la Paris,

„Vă confirmăm că v'am expedit prin scrisoarea noastră de azi patru acceptate în sumă totală de 52000 fr. a căror retrimiteră o așteptăm. Cum comerțul d-voastră nu are nici un raport cu al nostru, și pentru a înlătura orice bănuială ce ar putea avea-o bancherii, va fi necesar ca să ne trimiteți o scrisoare anunțându-ne primirea unor mărfuri din partea societății d-voastră. În caz de observație, această scrisoare ne va servi a răspunde bancherului ce ar avea îndoială asupra relațiilor ce avem cu cutare sau cutare corespondent“.

Întrebuițarea lor produce, în anumite epoci și în determinate centre de afaceri, efecte dezaastroase, ravagii importante.

Negustorul, grație lor, a putut să-și continue comerțul, a isbutit să facă față plăților, să întreprindă noi operații, să inspire încredere altor persoane. Când această aparență înșelătoare dispăre, când creditul fictiv încetează și dezastrul se produce, noua clientelă, atrasă în cursă de mirajul noilor operații săvârșite, mărește numărul victimelor negustorilor necinstiți.

„În lumea comercială și bancară modernă, asistăm în toate zilele la crize violente, la căderi dezaastroase care își găsesc explicația cauzei lor în sistemul cambiei de favoare, ce operează ca element provocător al celei mai desfrânate speculațiuni“ ¹⁾

Așa se explică de ce toți oamenii de bine au protestat în contra lor și de ce, încă de acum douăzeci ani, persoane cu autoritate pe piața comercială, ca președintele trib. din Paris (Seine), secția comercială, Baudelot sau Vindry ²⁾, președintele trib. comercial din Lyon — au dat strigătul de alarmă întra lor.

Dar dacă toată lumea este de acord în privința inconvenientelor pe care le prezintă aceste titluri,

1) Giuseppe del Re. „La cambiale di favore“ p. 5.

2) Vindry „Ann. de dr. com.“ 1897 p. 73.

aceeași unitate de păreri nu mai există atunci când e chestiunea de a se defini efectul de complezență sau a se stabili care e valoarea sa juridică — Aceasta din cauză că nici un text legal nu se ocupă de el, în nici una dintre legislațiile pe care le vom analiza, nu există nici o dispoziție referitoare la el, afară de cea engleză și de vechea legislație franceză care prin art. 5 din legea din 24 germinal, anul II, stabilea că: efectele de circulație create în mod fraudulos între semnatarii lor, fără cauză sau valoare reală, nu pot fi scontate la Banca Franței.

Pentru a nu călca pe făgașul obișnuit și a nu repeta greșelile săvârșite de alții — nu vom încerca a defini efectul de complezență, ci vom căuta numai ca, pe cale de exemplificare, să punem în evidență care ar fi efectele de comerț ce ar putea fi considerate ca atare, să procedăm la caracterizarea lor.

În mod normal crearea unui efect de comerț presupune existența unor raporturi juridice anterioare între părți, a unei datorii preexistente a trasului către trăgător sau emitent, rezultând din vânzarea de mărfuri, prestare de servicii, împrumut de bani, sau din voința de a-i deschide credit.

Când însă o persoană își dă semnătura sa, fără ca să existe din parte-i față de acel, din ordinul căruia și-a luat angajamentul de a achita efectul la scadență, nici o obligație comercială reală, deci fără ca să fie datornicul său și fără ca între ei să fie proiectată vre-o operație juridică care trebuie sau poate să-l facă debitor al său — cum ar fi dorința de a-i deschide credit — ne găsim în fața unui efect de complezență. Plata efectului va fi suportată de acel ce a beneficiat de semnătura de complezență, semnatarii trebuind să i se achite sumele debursate în cazul în care la scadență, din diferite împrejurări, ar fi fost silit să plătească efectul de complezență din patrimoniul său.

Formele pe care le poate îmbrăca efectele de complezență sunt variate. De exemplu: X, semnatarii de favoare, subscrie un bilet la ordin în profitul lui Y — sau acceptă o poliță trasă asupra-i de Y. Acesta scumptează imediat aceste efecte și se folosește de sumele rezultate din scontare pentru nevoile sale personale, și în ajunul scadenței expediază lui X suma necesară pentru a achita biletul la ordin girat, sau polița, căci X nu trebuie să sufere nici un prejudiciu din faptul că și-a dat semnătura prin simplă complezență.

Alt exemplu. — P. trage o poliță asupra lui V. pe care acesta o acceptă, sau pune pe V. să-i subscrie o poliță. P. scumptează aceste efecte și sumele rezultând din negocierea lor le trece lui V. Acesta uzează de sume pentru trebuințele sale imediate și se va aranja pentru a face față plății lor la scadență.

În ambele aceste cazuri X și P au dat semnătura lor numai pentru a face un serviciu lui Y sau V. — Nici o operație comercială sau civilă nu există între ei înainte de crearea efectelor — și părțile erau înțelese ca achitarea lor să cadă în sarcina celui ce profită de semnătura de complezență.

Acestea sunt exemplele cele mai simple de efecte de complezență, dar nu cele mai practice. În practică crearea și circulația lor e ceva mai complicată.

Un comerciant sau industriaș în lipsă de fonduri găsește un alt confrate, care se află în aceeași stare de jenă financiară. Ambii au nevoie de credit. Ei vor trage unul asupra altuia, în mod reciproc, efecte de complezență, le vor accepta și vor găsi un al treilea de bună credință pentru a le scumpta.

Dacă vor isbuti a și îmbunătăți situația materială, la scadență ei vor achita efectele; dacă nu, ei vor relua același trafic. Prin sumele ce le vor dobândi prin noile efecte scumptate, fiecare dintre ei va achita primele trase asupra lui, și așa mai departe.

Presupunând că starea lor financiară se va înrăutăți, ei vor mări numărul efectelor de complezență trase în mod eventual de unul asupra celui-lalt, nu vor mări valoarea lor, până ce nu se va mai găsi nici un credul sau complice care să le scumpteze, iar manoperile întrebuintate de ei vor fi date pe față. Aceasta va determina oăderea ambilor comercianți veroși, falimentul lor.

Efectele de complezență practicate sub această formă sunt numite de englezi «*Cross firing*», «*Cross acceptances*».

Traficul efectelor de complezență nu prezintă însă întotdeauna acest grad de cinism.

Negutătorul recurge uneori la un confrate, care nu numai că nu-i datorează nimic, dar ceva mai mult, din relațiile anterioare dintre ei, e creditorul său cu importante sume și va trage asupra-i un efect de complezență.

Acesta speră ca prin ajutorul ce-i va da să-l poată face să evite declararea sa în stare de faliment, ba chiar îmbunătățindu-i-se situația prin sumele ce i-le va procura negocierea efectelor de complezență, el să ajungă în stare să-i achite sumele ce-i datorează. Este deci de la sine înțeles că nu va achita efectele cu proprii săi bani. Trăgătorul, admitând că poziția sa nu s'a îmbunătățit până la scadență, va avea încă un mijloc pentru a eși din încurcătură: va trage o nouă poliță, de valoare mai ridicată, asupra aceluiaș tras, cu o scadență mai îndepărtată, și își va procura, prin scumptarea ei, fondurile necesare pentru achitarea primei, pe care le va trimite trasului. Aceste polițe se vor repeta unele după altele, vor forma după plastica expresie germană «*Reiterei-wechsel*» (des traites en cavalerie).

Nu trebuie să se confunde cu efectele de complezență, efectele care, de la data creării lor și prin comun acord între tras și trăgător, sunt emise cu obligația de a fi reînnoite la scadență, și sunt cunoscute în practică sub numele de *efecte de circulație*.

Să presupunem o poliță trasă de un vânzător de materii de îngrășămintă asupra unui cultivator, căruia i-a vândut produsele sale. Cultivatorul nu va fi în stare a-i plăti de cât mult mai târziu, după strângerea recoltei, și atunci se convine între el și vânzătorul, care a tras asupra-i polița, că se va reînnoi efectul, din trei în trei luni, până la acea dată. Dacă se are în vedere primul efect, cu scadența la trei luni de la data emiterii lui, el se aseamănă cu un efect de complezență, pentru că între trăgător și tras s'a convenit în momentul emisiunii sale că acest din urmă nu va plăti nimic, întrucât i-se vor trimite fondurile necesare achitării sale de vânzător, deci de trăgător, din sumele ce vor rezulta din scomptarea unei nouă polițe trasă asupra-i, ca o reînnoire a celei dintâi. Cu toate acestea polița, emisă nu e un efect de complezență pentru că există un *raport real de afaceri între trăgător și tras*.

De asemenea se impune să se deosibească efectele fictive de cele de complezență.

Se poate crea o poliță asupra unui individ care nu a fost întrebat nici prevenit de uzajul ce se face cu numele său, sau asupra unei persoane care nu există, cum ar fi în cazul *de tragere în aer (tirage en l'air)*.

Fără îndoială că, cu greu se va găsi un bancher care să consimtă să scompteze o poliță, fără a se asigura de existența sau acceptarea trasului. Această manoperă are prea puțini sorți de reușită pentru a fi întrebuințată deseori în practică.

O semnătură de complezență poate fi dată, cu ocazia creării unui efect comercial, nu numai din partea trasului ci și din partea unui avalist sau girant. În studiul nostru, ca și în prima parte, nu ne vom ocupa de cât de semnăturile de complezență date din partea trasului. Fără îndoială însă că, cele ce vom desvolta referitor la ele, se vor aplica mutatis mutandis și celorlalte.

D. Gălățescu-Pyk.

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE. ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența dela 8 Aprilie 1921

Președenția d-lui G. Buzdugan, președinte.

Ion Stratulat cu P. Burnea.

INCHIRIERE. — TERMEN DE PLATĂ. — SCHIMBAREA LUI. — DACĂ SE POATE DOVEDI PRIN MARTORI. — ART. 1191 ȘI 1197 C. CIV.

Proba cu martori cerută de chiriaș pentru a dovedi înțelegerea intervenită între el și propri-

etar, ca termenul de plată al chiriei să fie remis la o dată alta de cât cea prevăzută în contract este inadmisibilă când valoarea litigiului trece de 150 lei vechi, de oarece această învoire constituie o modificare a termenului de plată, element esențial al contractului.

No. 310.—Admis recursul făcut de Ion Stratulat în contra deciziei Curței de Apel din București S. II cu No. 309/920 în proces cu D-r. P. Burnea.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Botez; pe d-nii avocați Em. Dendrino pentru recurent și M. Antonia de pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Ion Stratulat contra deciziei No. 309 din 1920 a Curței de Apel din București s. II dată în proces cu d-r. P. Burnea.

Având în vedere motivele II și III de recurs, trase din excesul de putere al iustanțelor de fond și violarea art. 1114, 1116, 1191 și 1197 c. civ.

Având în vedere decizia atacată cu recurs și sentința tribunalului Ilfov, ale cărei motive au fost adoptate de Curte, din care rezultă că recurentul I. Stratulat, în calitate de proprietar al imobilului din Bulevardul Elisabeta No. 58, a chemat în judecată înaintea tribunalului Ilfov, pe intimatul d-r. Burnea ca chiriaș al unui apartament din acel imobil, cerând să se constate rezilierea contractului de închiriere intervenit între ei, și evacuarea apartamentului pe ziu de 26 Octombrie 1920, prin efectul pactului comisoriu expres prevăzut în contract, ca sancțiune pentru neplata la termen a chiriei datorită pe semestrul Aprilie 1920; că, ambele instanțe de fond au respins ca neîntemeiată această acțiune, pe motiv că din interogatorul reclamantului și depunerile martorilor invocați de chiriaș pentru justificarea neplății la termen, ar rezulta că acesta a oferit chiria la termen, dar proprietarul a refuzat-o amânând plata, până ce comisia arbitrală se va pronunța asupra urcării prețului închirierii peste sporul legal, așa că, conchid instanțele de fond, neexistând culpă din partea chiriașului, pactul comisoriu n'a putut opera rezilierea contractului, iar consemnarea chiriei mai târziu, s'a putut face în mod valabil spre a împiedica rezilierea.

Având în vedere că, prin acest motiv de recurs, se pretinde că instanțele de fond au săvârșit o omisiune esențială în cauză prin faptul că nu s'au pronunțat asupra întâmpinării sale că proba cu martori cerută de intimat și administrată la tribunal, era inadmisibilă, întrucât tindea la modificarea convențiunii părților cu privire la termenul de plată și la renunțarea la pactul comisoriu;

Având în vedere că, din jurnalul tribunalului 1735

din 25 Iunie 1920, se vede că părțile discutând atunci chestia rezilierii contractului din cauza neplății chiriei la termen, intimatul chiriaș a invocat proba cu martori spre a dovedi că la începutul lunii Aprilie 1920 a oferit proprietarului chiria cu sporul de 40% dar că acesta a refuzat să o primească, sub cuvânt că așteaptă judecata comisiei arbitrale și că tot odată l'a asigurat că din această întârziere în plată nu va avea nici o încurcatură; că tribunalul, fără a discuta admisibilitatea probei cerută, nici prin jurnalul din 29 Iunie 1920, prin care admite proba cu martori, nici în urmă cu ocazia soluțiunii fondului procesului, a admis ca intimatul chiriaș să dovedească cu martori faptele invocate de el pentru justificarea neplății la termen;

Considerând că este incontestabil că prin proba cu martori încuviințată în cauză, s'a admis să dovedească nu numai faptul că chiriașul ar fi oferit plata la termen, dar încă și o înțelegere cu ac astă ocazie între părți ca termenul de plată să fie remis până la data când comisia arbitrală ar fixa sporul datorit de chiriaș; că o astfel de învoire constituind însă negreșit o modificare a termenului de plată, element esențial prevăzut în contract, dat fiind valoarea litigiului conform art. 1191 cod civil, nu putea fi admis să se facă prin martori.

Considerând că este adevărat că instanțele de fond, când au soluționat procesul, se întemeiază nu numai pe depunerile martorilor, dar și pe răspunsurile recurentului la interogator; dar chiar dacă această împrejurare ar implica că instanțele de fond, în urma ascultării martorilor, admisă ca probă directă și principală, ar fi luat răspunsurile la interogatoriu ale recurentului ca un început de probă scrisă, spre a completa proba cu martori, în acest caz constatarea instanțelor de fond nu e o simplă interpretare superană, ci o denaturare a cuprinsului interogatorului, de oarece nu numai că recurentul declară formal că nu i s'a oferit nici o chirie, discutând numai cu chiriașul fără a se învoi asupra cuantumului ei, și, ceea ce este esențial în cauză, nu spune absolut nimic cu privire la pretinsa remitere a termenului de plată până la data când comisia arbitrală va fixa sporul datorit, dar nici chiar în întrebarea pusă recurentului, acesta nu este chemat să răspundă asupra unui astfel de înțelegeri pentru prelungirea termenului plății, așa că, în aceste condițiuni, interogatorul neputând constitui un început de probă scrisă, iar proba cu martori nefiind admisibilă în scopul arătat, urma ca instanțele de fond să discute consecințele nefacerei la termen a unei oferte reale în conformitate cu legea, după pretinsul refuz al proprietarului, pentru ca chiriașul să nu fie privit că este în întârziere cu plata și să nu sufere urmă-

riile ei conform contractului și dispozițiilor noului decret—lege privind la închirieri;

Că, în vederea acestora, motivele II și III de recurs sunt întemeiate și cată a fi admise.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Sec. II.

Audiența dela 23 Martie 1921

Președinția D-lui Gh. N. Raicoviceanu, consilier

Locot. Colonel Th. Atanasiu cu Henry Negrea

PERIMARE.—VALIDARE DE POPRIRE.—TITLU COMERCIAL.—DACĂ SE APLICĂ TERMENUL DE DOI ANI SAU CEL DE UN AN.—ART. 257 ȘI 456 PR. CIVILĂ.—ART. 1, 889, 903 ȘI 907 C. COM.

Oridecâteori este vorba de perimarea instanței de validare a unei popriri — chiar dacă este cerută pe baza unui titlu comercial — trebuie să se aplice regula comună din art. 257 pr. civilă, adică termenul de doi ani, iar nu cel de un an prevăzut de legea comercială, de oarece poprirea are un caracter pur civil, indiferent de natura actului ce a servit de bază la obținerea titlului executor și de natura instanței care a judecat litigiul dintre părți.

Curtea, deliberând,

Având în vedere că din sentința adusă în recurs rezultă că intimatul Henry Negrea a cerut și obținut la 3 Iulie 1914, înființarea unei popriri în mâinile recurentului, pentru suma de 1000 lei cu procente și cheltueli, ce avea de luat dela debitorul N. Th. Negulescu în virtutea cărții de judecată No. 2969—1914 dată pe bază de cambie;

Că, poprirea în cestiune fiind validată, prin cartea de judecată No. 3717 dela 5 August 1914, recurentul de astăzi ca terțiu poprit a făcut apel la trib. Ilfov și în urma cererii îndreptată de Henry Negrea, tribunalul constatând că dela 5 Martie 1915, când acel apel a fost amânat și până la 7 Martie 1916, dată cererii de perimare, nu s'a mai făcut nici un act de procedură cu caracter contradictor, prin sentința comercială cu No. 517 din 1916 a declarat perimat acel apel;

Considerând că, pentru a ajunge la soluțiunea de mai sus, Tribunalul de fond se întemează pe dispozițiunile art. 257 pr. civ. combinat cu 903 c. com., după care termenul perempțiunii fiind redus la jumătate, urmază—zice Tribunalul — ca apelul să se consi-

dere perimat după trecerea unui an dela cel din urmă act de procedură; că, executarea unei hotărâri nefiind de cât o consecință a acțiunii, care în speță este dată în competența instanțelor comerciale, urmează ca și executarea să aibă un caracter comercial și ca atare să i se aplice dispozițiunile codului comercial;

Considerând că cesțiunea de a se ști este dacă poprirea făcută pe baza de titlu executor este o măsură de conservare sau de executare; dacă ea are un caracter comercial sau civil după natura titlului ce a servit de bază popririi și deci dacă termenul de perimarea unei instanțe are a fi socotit conform dispozițiunilor din codul de procedură civilă sau a codului comercial;

Considerând că codul comercial în art. 963 prevede că în materie comercială, termenul de perempțiune este jumătate de cel fixat prin art. 257 din codul pr. civ., dar nu prevede nici un termen special de perempțiune în materia validării unei popririi cerute pe baza unui titlu executor;

Că, ținând seamă de principiul pus în art. i și 889 c. com., după care toate regulele din acest cod sunt numai niște regule de excepțiune și că în general se aplică toate regulele de procedură civilă în cazurile în care legea comercială nu prevede o dispozițiune specială, urmează a decide că de câteori este vorba de perimarea instanței de validarea unei popririi, chiar cerută pe baza unui titlu comercial, trebuie să se aplice regula comună din art. 267 pr. civ., adică termenul de doi ani;

Considerând că legea comercială nu numai că n'a organizat o procedură specială, care să deroage dela regulele procedurii comune în materia execuțiunilor și în special a popririlor făcute pe baza de titlu comercial, dar cu totul din potrivă, prin art. 967 al. 2 c. com. trimite formal la dispozițiunile art. 456 și urm. cod. proc. civ; că de aci rezultă că legea comercială consideră poprirea ca având un caracter pur civil, indiferent de natura actului ce a servit de bază la obținerea titlului executor și de natura instanței care a judecat litigiul dintre părți; că poprirea fiind în toate cazurile o măsură de execuțiune civilă, urmează ca ea să fie supusă nu numai formelor de judecată, dar și termenelor prevuzute de proc. civilă.

Considerând că distincțiunea ce s'ar face după natura dreptului ce consfințește în sentințe executorii

comerciale și civile este și inexactă și nerațională.

Că, în adevăr, toate sentințele în genere sunt acte cu un caracter judiciar unic, care derivă din prezumpțiunea de veritate ce poartă, iar nu din acțiunea generatoare care poate decurge dintr'un act civil, comercial sau delictuos; că, dacă sentința definitivă și executorie nu operează o adevărată novațiune asupra naturii dreptului ce consfințește, totuși întărește acel drept cu valoarea sa de act public și-l pune la adăpostul oricărei excepțiuni și obiecțiuni care-l putea atinge în starea precedentă pronunțării ei, după natura acelui drept. de oarece cu ocaziunea execuțiunii, nu se mai poate pune în discuțiune natura dreptului ce a servit de bază la obținerea titlului.

Considerând că tribunalul Ilfov judecând că poprirea este comercială pe motiv că titlul ce-i servă de bază este comercial și aplicând în speță termenul perempțiunii de un an în loc de 2 ani, a făcut o greșită aplicațiune a art. 903 pr. civ., așa că motivele de casare sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, casează

CURTEA DE APEL DIN Iași, Secția I-a.

Audiența dela 5 Martie 1921

Președenția d-lui D. Volanschi, prim-președinte

N. Catargi cu Terdiman și alții

CAMBIE. — GIR. — ANTIDATARE. — DOL PETRECUT ÎN TRE TERTII. — DEBITOR. — DOVADA DUPĂ DREPTUL COMUN. — ART. — 57 ȘI 349 C. COM. — ART. 1203 C. CIV.

Antidatarea unui gir, în scop de a face ca o cambie prescrisă față de girant să nu fie prescrisă față de giratar, constituie un dol petrecut între terți (girant și giratar), despre care debitorul neputând avea un act scris, ca atare se poate dovedi prin toate mijloacele dreptului comun.

Curtea,

Având în vedere că N. Catargi, debitorul cambiilor, pretinde că, cambiile de 5000 lei și 3000 lei, în momentul transmisiunii lor prin gir, au fost prescrise față de beneficiarii Terdiman și Spiegler, fiind tre-

cut termenul de 5 ani dela scadență, și că aceștia, de conivență cu Steuerman, față de care prescripția este suspendată prin efectul mobilizării, i-au transmis cambiile pe numele acestuia, antidatând girurile, în lăuntru termenului de 5 ani dela scadență și a cerut a face această dovadă prin interogator, martori și expertiză, iar, Steuerman a susținut că, proba cerută este inadmisibilă față de dispozițiunile art. 349 c. com.

Având în vedere că, prescripția este o excepțiune privitoare la exercițiul acțiunii cambiale, și ca atare este absolută, adică opozabilă tuturor posesorilor, iar nu personală unora din ei.

Având în vedere că, este generalmente admis, că dolul sau fraudă la lege, întrebuintată la cambie, poate să fie opusă posesorului de rea credință, și se poate dovedi prin toate mijloacele dreptului comun, întrucât debitorul nu a putut avea act scris despre dolul sau fraudă petrecută între terții (girant și giratar), iar posesorul nu va putea invoca autonomia drepturilor cambiale, dat fiind că rigoarea cambială se bazează pe buna credință;

Având în vedere că, antidatarea unui gir, în scop de a face ca o cambie prescrisă față de girant, să nu fie prescrisă față de giratar, față de care prescripția este suspendată, constituie un dol petrecut între terții (girant și giratar) în scop de a sustrage pe debitor de la protecțiunea legii, care a instituit prescripția în favoarea sa, și despre care dol debitorul nu a putut avea act scris.

Că, într'un asemenea caz, antidatarea se poate stabili prin toate mijloacele dreptului comun, întrucât este vorba de un posesor de rea credință, care prin dol tinde să acopere o excepțiune privitoare la exercițiul acțiunii cambiale, excepțiune care scapă de rigoarea probelor cambiale;

Văzând și dispozițiunile art. 57 și 349 cod. com. și 1203 cod. civ.

În baza art. 227 pr. civ. admite chemarea la interogator a intimatului Moritz Steuerman spre a răspunde asupea datei girurilor din cambiile pe suma de 5000 și 3000 lei.

Admite apelantului dovada cu martori pentru a se stabili că girurile de pe cambiile în valoare de 5000 lei cu data 21 Iulie și cu scadența 20 Noembrie, și pe suma de 3000 lei cu data 20 Noembrie 1913 și

cu scadența 31 Martie 1914 sunt antidatate; se admite a se face o expertiză pentru a se stabili dacă ultimele giruri de pe polițe sunt scrise la aceeași dată sau la date diferite.

Semnați: D. Volanschi, M. Ionescu—Ghinea, C. Macri, M. Haralamb, I. G. Solomon.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA II C. C.

Audiențele dela 19, 23 și 26 Februarie și 5 și 12 Martie 1921.

Președinția d-lui Al. Liciu, președinte

Al. Degerățeanu cu Anton Enescu.

INTERDICȚIE.—PIERDEREA UZULUI RAȚIUNEI.—REPERCUTARE ASUPRA VOINȚEI.—IMPOSIBILITATE DE A ȘI CONDUCE PERSOANA ȘI ADMINISTRAREA BUNURILE.—ART. 435 C. CIVIL.

INTERDICȚIE.—MOMENTE LUCIDE.—ADMISIBILITATE.—ART. 435 C. CIV.

1.—Pentru ca pierderea uzului rațiunii, a cărei scară pornește de la o simplă manie și merge până la delirul general, să poată conduce la o punere sub interdicție, e suficient ca repercutura stărei mintale asupra voinței pacientului să fie de așa natură încât el să fie pus în imposibilitate de a și conduce persoana și administra bunurile.

2.—O cerere de punere sub interdicție poate fi admisă chiar când bolnavul ar prezenta numeroase momente lucide, acestea fiind și mai periculoase întrucât terțele persoane ar fi mai ușor induse în eroare de alternanțele acestora normale.

No.—253.—Admisă cererea făcută de Al. Degerățeanu pentru punerea sub interdicție a lui Anton Enescu.

S'au ascultat d-nii avocați Vladimir Athanasovici și Em. Slătineanu pentru reclamant și Dem. Dobrescu și Const. Xen pentru pârâțul Anton Enescu.

Tribunalul,

Asupra cererii făcută de A. Degerățeanu prin care cere punerea sub interdicție a rudei sale Anton Enescu pentru motivul că starea facultăților sale intelectuale îl pune în imposibilitate de a și conduce persoana administrată averea.

Având în vedere actele dela dosar, cercetările fă-

cute de Parchet, avisul consiliului de familie, actul de expertiză medical dresat în cauză, concluziile orale și scrise ale părților.

Considerând că, începând încă din luna Aprilie 1920 Anton Enescu, în vârstă de aproape 60 ani, cu familie numeroasă și cu o frumoasă situație materială și socială, își schimbă modul său de a fi și din sobru, chibzuit și devotat familiei. Incepe a face cheltuieli cu totul neobișnuite lui, întreprinderi vaste, a se înstreina de ai săi, a duce o viață desordonată și a lua apucăturii ciudate. O primă cerere de punere sub consiliu judiciar, făcută de fiicele sale, a fost retrasă în speranța îmbunătățirii lucrurilor. Toate aceste manifestări agravându-se și fiind urmate de sporirea irascibilității defendătorului, de o dezordine și mai accentuată a vieții lui intime și de primejduirea situației sale materiale, o altă rudă, reclamantul de azi A. Degerățeanu, face cererea de punere sub interdicție.

Considerând că, potrivit art. 436 c. civ., pentru ca cineva să poată fi pus sub interdicție, e nevoie să fie în stare de imbecilitate, smintire sau nebunie cu furie, că smintirea sau demența după definiția dată cu ocazia redactării codului civil (Planiol, t. I pag. 641), e pierderea uzului rațiunii, a cărei scară pornește dela o simplă manie și merge până la delirul general.

Că, alterarea aceasta a facultăților mintale nu interesează atât din punctul de vedere psihologic sau medical, ci mai mult din punct de vedere legal și juridic, ceea ce îngăduie ca anumite bizarerii sau extravagante limitate numai în sfera ideilor să nu conducă la interdicție în care trebuie să avem drept criteriu reprezentarea stărei mintale a pacientului asupra voinței sale, putinței de a-și conduce persoana și administra bunurile (Pandectes françaises, v. 36 pag. 693).

Că turburarea minții sale, pe lângă caracterul de gravitate, mai trebuie să aibă și pe acel de obișnuință, putându-se însă evident să se admită punerea sub interdicție chiar când bolnavul ar prezenta numeroase momente lucide—privite încă de doctrină ca și mai periculoase, întrucât terțile persoane ar fi mai ușor induse în eroare de alternanțele acestea normale (Planiol, v. I, pag. 642 și Alexandresco, vol. 3 pag. 8).

Considerând că plecând dela aceste premise stabilite de lege, doctrină și jurisprudență, cată să vedem dacă în fapt Anton Enescu ar avea rațiunea sa atât de alterată încât să se impună măsura punerii sub interdicție.

* Considerând că din cercetările făcute de Parchet, din informațiile detaliate culese dela mai toate rudele, servitori și alte persoane cu care pacientul a venit în contact mai strâns, reese unanim că în cursul ultimului an viața acestuia s'a schimbat în întregime, cu cât trecea vremea se îngămădeau cele mai alarmate ciudățeni ce-și găseau o manifestare din ce în ce mai violentă.

Că, o pornire de a cheltui fără măsură, depășind mijloacele sale reduse în urma partajului ce făcuse în averea sa, întreprinderi evident ruinătoare, dușmănirea familiei sale, un erotism senil și comun, o înclinare către exhibițiuni scandaloase, violențe de limbaj și de fapt ca lovirea soției și a unei Doamne necunoscute în timpul unei călătorii, mania măririlor care-l făcuse să-și dea calități inexistente, arată o profundă dezorientare mintală și morală a pacientului.

Că avisul consiliului de familie care confirmă aceste fapte, consfințește veracitatea lor.

Că, apoi, unanimitatea comisiunilor de medici ce l'au examinat, una compusă din d-nii Doctori Marinescu, Obreja, Penescu, alta din d-nii Mauriciu și Stoenescu la care se adaugă și avizul d-lui Pitulescu nu lasă nici o îndoială.

Că faptul că specialiștii cei mai de seamă ce-i avem, cu toții, fără nici o șovăire, au arătat că Anton Enescu se află în stare de demență datorită paraliziei progresive și au conchis că e inapt să-și conducă persoana și averea,—că, mai mult, au putut determina în urma analizelor făcute cauza maladiei—dovedește irefutabil că manifestările pârâtului nu-s o chestie de simplă impresie mai mult sau puțin nesigură, ci că ele au o bază somatică și fiziologică ce-și produce acum efectele sale inevitabile; că, în definitiv, argumentul hotărâtor tras direct de Tribunal din interogatoral luat de complectul de trei judecători la casa de sănătate, nu mai îngăduie nici o ezitare, că aceiaș megalomanie ce se vedea din cercetările Parchetului apare și la interogator manifestată prin afirmarea că va fi ministru, că va ține peste 1—2 zile discursuri, deși trebuia să știe că e

internat într'un ospiciu, că poate alcătui romane și poesii—el care fusese toată viața plugar—și apare de asemenea aceiași erotomanie care-l face să se esci-teze când se vorbește de femei, să susție că le inspiră simpatie cu toată etatea sa, să enumere mai multe femei de bar sau varieteu ce-l interesau și să se preocupe de diferite descoperiri ce ar prelungi in-definit tinerețea.

Considerând că aceste manifestări intrunesc desi-gur elementele paraliziei progresive.

Că chiar dacă s'ar fi stabilit prin actul medico-le-gal și analizele făcute originea maladiei, traducerea ei în fapt, se învederează prin întreaga activitate a pacientului.

Că dacă, în adevăr, Anton Enescu nu redă absolut toate formele clinice ale paraliziei progresive, dacă de ex. nu se remarcă fenomene de amnesie, dacă spiritul antreuxatic nu lipsește cu desăvârșire, deși are această caracteristică ca în loc să se producă înainte de act, apare în urmă pentru a corecta nu controla cele spuse sau făcute, nu e mai puțin ade-vărat că psichiataca nu afirmă că ele trebuiesc să fie toate intrunite pentru a ne găsi înaintea parali-zii generale, ci faptul că ea emană după unii 7, după alții 10 forme principale după delirul dominant (La Pratique psychiatrique, pag. 438), înseamnă că e sufici-ent să fie una din aceste forme ca să ne găsim în-tr'un caz de paralizie progresivă.

Că una din stările maniacoale mai răspândite și tipice e grandomania și alta erotomania pe care le-am constatat mai sus,

Că această maladie aducând alterarea profundă a rațiunii, e firesc să se ia contra pacientului măsuri de protecție; că ele sunt necesare: 1) pentru salvagar-darea persoanei sale, pentru a-l scuti de deriziunea la care se expune, pentru a-i asigura tratamentul mai ales pe rudele sale de aproape de impulsivită-țile de care a dat dovadă mai ales contra lor; 2) că ele mai sunt necesare pentru a apăra averea sa grav amenințată de dezorientarea pacientului.

Că, chiar dacă am înlătura concluziile scrise de-puse de reclamant, după care ar fi cheltuit în curs de un an un milion șase sute de mii lei, ceiace la averea ce i-a rămas în urma partajului făcut de două milioane o sută de mii lei, ar însemna aproape desăvârșita sa ruină și nu am reține decât ceiace re-

zultă din actele produse, încă am constatat că la averea ce 'și-a rezervat prin act, a cheltuit în intervalul arătat, în afară de susținerile destul de mari ce avea, încă peste 300.000 ce a împrumutat.

Că, în afară de suma cheltuită, sunt caracteristice unele procedee întrebănțate și care dovedesc starea sa de inconștientă ca de ex. faptul că a găjat dăn-du-se drept proprietar o recipisă de 100.000 efecte asupra căreia încetase prin actul de partaj făcut să mai aibă un drept de proprietate și acela că s'a dus la bijutierul Weis, a luat niște cercei, nu le-a plătit prețul de 7000 lei și nici cerceii nu i-a dus înapoi, ceiace l'a făcut pe păgubaș să reclame la Parchet.

Că, în afară de dezordinea cheltuelilor, și afară de modul particular în care înțelege obligațiile contrac-tate, în afară de întreprinderea atât de riscată cu o moară la Silistra, la care se obigă să aducă 1.700.000, ceiace și-a atras un proces serios din partea asocia-tului său Boiagef, dovada absolutei sale incapacități de a-și administra averea rezultă dintr'o procură dată cumnatului său Gologan care supunându-i aprobări sale unele socoteli ale moșiei primește un mandat a cărui cuprins și care vorbește de Curtea de Casație, Ucraina, Ierusalim și Magii, e de o astfel de extra-vaganță și elucibrație în cât e suficientă numai să ne tacă să vedem că ne găsim înaintea unui caz de demență.

Considerând deci că din actele și faptele lui Auton Enescu reeșind cu toate intervalele sale lucide care-ți îngăduie să întrezărești ceiace a fost via sa inteli-gență, că maladia de care suferă l'a adus în acea stare de sminteală care-l împiedică să vadă lucruri normale și i-a deșteptat porniri bolnave, îi a în-tunecat mintea și atrofiat voința, — i a alterat simțul moral, așa că nu mai poate să conducă liber și să-nătos nici bunurile, nici persoana sa, și e necesar pen-tru propriul său bine și folos să fie declarat interzis.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte A. Liciu, în unire cu concluziile d-lui procuror, ad-mite acțiunea.

Semnați: Al. Liciu, S. Rădulescu, Gh. Popescu.